Provincie Overijssel
Luttenbergstraat 2
Postbus 10078
8000 GB Zwolle
Telefoon 038 499 88 99
Fax 088 118 86 71
overijssel.nl
postbus@overijssel.nl

KvK 51048329
IBAN NL45 RABO 0397 3411 21

Inlichtingen bij
Dhr. C.B. Hanschke
Telefoon 038 499 83 27
cb.hanschke@overijssel.nl

Aan Burgemeester en Wethouders van alle gemeentes van Overijssel
c.c. Gemeenteraden t.a.v. de griffier

Datum	Kenmerk	Bijlagen	Uw brief	Uw kenmerk
28.06.2022	2022/0116551	1		

Onderwerp: Implementatieplan "Regierol regionale energie-infrastructuur"

Hierbij informeren wij u over de aanpak waarmee wij, samen met gemeenten en netbeheerders, het integraal programmeren van het Overijsselse energiesysteem op willen zetten. Provincies hebben in april 2021 gezamenlijk en op verzoek van netbeheerders en het Rijk besloten een rol te nemen in de prioritering en programmering van regionale energie-infrastructuur. Nu heeft het college het implementatieplan vastgesteld (**Bijlage I:** Implementatieplan "Regierol regionale energie-infrastructuur"). Hierin staat hoe wij deze rol invullen en gaan uitbouwen. Uitvoering van dit implementatieplan zorgt voor goede afstemming tussen investeringen in het energiesysteem en (maatschappelijk gewenste) ruimtelijke ontwikkelingen. De aanleiding hiervoor is reeds in RES-verband ambtelijk en bestuurlijk toegelicht. In deze brief geven wij een samenvatting op hoofdlijnen van het implementatieplan.

Aanleiding

De toename van de opwekkingscapaciteit van duurzame energie leidt tot acute problemen op het elektriciteitsnet. In de provincie Overijssel is het daardoor op slechts enkele plaatsen nog mogelijk om elektriciteit terug te leveren aan het net. Daarnaast stijgt door elektrificatie in de mobiliteitssector, de woningbouwopgave en industrie en door economische ontwikkeling ook de vraag naar elektriciteit. Ook de capaciteit voor het leveren van elektriciteit is daardoor in de eerste gebieden beperkt. De problemen kunnen niet makkelijk worden opgelost door een tekort aan materialen, arbeidskrachten en schaarse ruimte. Doelen zoals het realiseren van de ambities uit de Regionale Energie Strategieën (RES), het verduurzamen van bedrijventerreinen of de woningbouwambities staan hierdoor onder toenemende druk.

De provincie als regisseur

Terwijl de problematiek toeneemt, is er op dit moment geen partij of mogelijkheid om gerichte keuzes te maken over de ontwikkeling van het energiesysteem. De netbeheerders handelen volgens het principe 'wie het eerst komt, wie het eerst maalt' of molenaarsprincipe en prioriteren daarom toekomstige investeringen niet op maatschappelijke waarde. Om deze afwegingen wel te kunnen maken is dus een regierol nodig. Het Rijk gaat deze rol op nationaal niveau vervullen, de provincies hebben op 22 april 2021 in het IPO-bestuur besloten een regionale regierol in te gaan vullen door in te stemmen met:

a. Dat iedere provincie een regierol in de regionale energie-infrastructuur oppakt, zowel gericht op het organiseren van het proces als op het richting geven aan de inhoudelijke keuzes die gemaakt moeten worden.
b. Dat deze regierol zich in eerste instantie richt waar nu de meeste urgentie zit: de programmering en prioritering in het regionale elektriciteitsnet. Daarbij sturen wij op volgorde van uitbreidingsinvesteringen. Sturen op prioritering van individuele aansluitingen is vanwege EU wetgeving niet mogelijk.

Datum verzending

07 JULI 2022

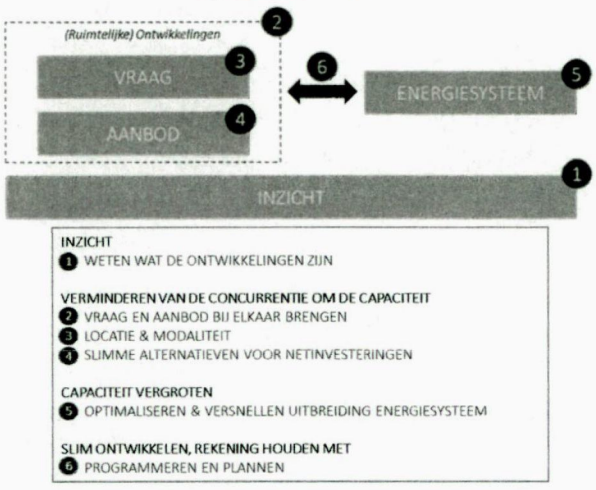
provincie Overijssel

Met deze brief informeren wij u over hoe wij deze rol in Overijssel in samenwerking met u willen invullen en implementeren. In bijlage I vindt u het volledige implementatieplan met een uitgebreidere toelichting.

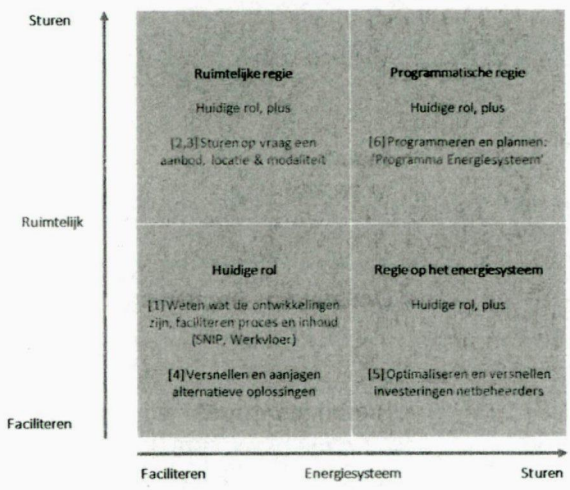
Groeimodel

Onderstaand figuur 1 geeft weer waar regie op regionale energie-infrastructuur over kan gaan.

Figuur 1: Onderdelen van REIS

Figuur 2: Uitwerking van de regierollen

Figuur 2 geeft aan hoe deze inhoudelijke focus past bij de verschillende manieren waarop we regie kunnen voeren. Wij kiezen voor een groeimodel, waarbij wij onze regie uitbouwen. We kunnen niet per direct op alle onderdelen inzetten, omdat daarvoor de randvoorwaarden nog niet zijn ingevuld. Maar we willen ook niet wachten tot aan alle randvoorwaarden is voldaan, want de problemen met transportschaarste groeien. We starten daarom met de versterking van onze huidige rol, waarna we via 'regie op het energiesysteem' doorgroeien naar een rol waarbij wij waar gewenst ook 'ruimtelijke regie' actief inzetten voor het energiesysteem. Hieronder leest u wat de groei naar een sterkere en bredere regierol concreet betekent.

1. Versterken huidige rol

We beginnen niet blanco, we voeren al veel activiteiten uit die passen bij de regierol:

- Samen Naar Integraal Programmeren (SNIP): Afstemming tussen de landelijke netbeheerder TenneT, de regionale netbeheerders, provincie en RES-regio's met als doel ontwikkelingen op elkaar af te stemmen en in een lange termijn perspectief te plaatsen.
- Sprintsessies energiesysteem: Het energiesysteem is onderverdeeld in subregio's, de zogenaamde 'pockets'. Voor elke regio zorgen wij in een sprintsessie voor wederzijds inzicht in plannen van gemeenten en netbeheerders.
- Werkvloer Energie-infrastructuur als onderdeel van Nieuwe Energie Overijssel: samen met de relevante partners identificeren wij knelpunten die te maken hebben met het energiesysteem en werken aan oplossingen. Voorbeelden zijn: energiegebieden en smart energy hubs om de ruimte op het net efficiënt te benutten, slimme oplossingen voor projecten die niet kunnen aansluiten door netcongestie en verder stimuleren van data-uitwisseling tussen gemeenten en netbeheerders.

Deze bestaande rol versterken wij doordat wij:

- onze personele inzet op het thema regionale energie-infrastructuur structureel uitbreiden;
- het E-team opzetten dat initiatiefnemers helpt bij het vinden en realisatie van alternatieve (achter de meter) oplossingen;
- wederzijdse informatie-uitwisseling over netcapaciteit en nieuwvestiging/uitbreiding bedrijven verbeteren;

- een sterkere rol nemen in de ontwikkeling van de Cluster Energie Strategie van de verspreide industrie (CES 6), waardoor het inzicht in ontwikkelingen bij de industrie vergroot.

2. Regie op het energiesysteem
Netbeheerders starten eind 2022 met hun nieuwe Investeringsplan, waarin zij hun investeringen programmeren. Tot een aantal jaren geleden deden zij dit geheel zelfstandig. Bij de laatste twee edities konden alle belanghebbenden een zienswijze indienen. De eerstvolgende versie wordt *in afstemming met* provincie en gemeenten gemaakt. Als provincie helpen we om ruimtelijke procedures te versnellen en keuzes te maken over de prioriteiten van investeringen.

3. Ruimtelijke regie
Daar waarbij regie op het energiesysteem de huidige ruimtelijke ontwikkelingen (bijv. woningbouw, elektrificatie bedrijven of mobiliteit) als input wordt meegenomen in afwegingen over energie-infrastructuur, vindt bij ruimtelijke regie sturing op de genoemde voorbeelden plaats. Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan het koppelen van de uitgifte van nieuwe bedrijventerreinen aan locaties waar veel duurzame energie lokaal wordt opgewekt. Ruimtelijke regie vormt dus een substantieel ander uitgangspunt en vraagt ook meer van de samenwerking met andere beleidsvelden van de provincie.

Als de provincie naast 'regie op het energiesysteem' ook 'ruimtelijke regie' inzet, groeien we automatisch naar 'programmatische regie'. Daarbij combineren we beide in een nieuw op te zetten programma energiesysteem. Met dit instrument uit de Omgevingswet kan de omgevingsvisie specifieker worden ingevuld voor energie-infrastructuur door ruimtelijke ontwikkelingen te combineren met de ontwikkeling van het energiesysteem.

Welke producten levert dit op?
Het implementatieplan beschrijft welke producten wij ontwikkelen die horen bij de verschillende rollen. Deze zijn samengevat in onderstaande tabel. De planning is onder voorbehoud van invulling van de randvoorwaarden (zie hoofdstuk 5 in bijlage I).

Planning	Product	Toelichting
Q4 2022	Inzicht in ontwikkeling van energievraag en -aanbod	belangrijke input voor de netbeheerders bij het maken van hun Investeringsplan
Q4 2022	E-team	Deskundigheid voor versnelling alternatieve oplossingen in geval van netschaarste
Q4 2022	Een instrument waarmee ruimtelijke procedures voor de realisatie van energie-infrastructuur worden versneld	
Q4 2022	Richtinggevende principes	de basis voor het afwegingskader en provinciaal meerjaren investeringsprogramma energie en klimaat (MIEK)
Q1 2023	Afwegingskader	voor prioritering van investeringen in de energie-infrastructuur
Q1 2023	Provinciaal MIEK	beschrijft de energie- en grondstoffen-infrastructuurprojecten die met prioriteit moeten worden gerealiseerd om bij te dragen aan het energie- en klimaatbeleid
ntb	Energiesysteemvisie	Lange termijn visie op de Overijsselse energiehuishouding en energie-infrastructuur

Het afwegingskader leggen wij ter besluitvorming aan Provinciale Staten voor.

Samen met u en onze overige partners
De provinciale regierol bedenken we niet alleen en voeren we niet alleen uit. We zijn voortdurend in gesprek met u en de andere Overijsselse partners en werken samen aan producten en oplossingen. Deze zijn voor de netbeheerders input voor hun investeringsplannen. De eindverantwoordelijkheid voor investeringen in het elektriciteits- en gasnet blijft bij de netbeheerder, de regierol verandert dit niet. In de praktijk kan alleen de netbeheerder een volledige afweging maken waarin naast maatschappelijke waarde en kostenefficiëntie ook veiligheid en betrouwbaarheid een belangrijke rol spelen.

Wij willen graag afsluiten met de oproep aan u om actief mee te werken en bij te dragen aan een succesvolle invulling van deze regierol. De kwaliteit van de regie valt of staat bij het juiste inzicht in alle relevante ontwikkelingen en een goede duiding van de maatschappelijke meerwaarde hiervan. Dat inzicht kunnen we alleen samen opbouwen. We hebben in Overijssel een belangrijk voordeel dat we kunnen voortborduren op de hechte samenwerking met onze partners binnen Nieuwe Energie Overijssel, de Overijsselse RES-sen en het samenwerkingsverband SNIP. Wij vertrouwen erop dat dit een stevige basis vormt voor een toekomstbestendige ontwikkeling van het energiesysteem.

Met vriendelijke groet,
Gedeputeerde Staten van Overijssel,

Voorzitter, A.P. Heidema

Secretaris, N. Versteeg